

15. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2018. MÁJUS 7.

VASI ÉPÍTÉSZ ÉS MÉRNÖK

TER

SVÁJCI SZAKMAI TANULMÁNYÚT

Gombás Mónika

A szombathelyi születésű, de 1956 óta Svájcban élő András Ede, a vasúti alagút tervező team tagja „A Gotthárd-bázisalagút” címmel nagy sikerű szakmai előadást tartott a svájci óriásberuházásról tavaly előtt a Megyeházán. A beszámoló nagy sikere, továbbá a téma iránti érdeklődés alapján az elnökség úgy döntött, hogy a kamara ötnapos szakmai tanulmányutat szervez Svájcba, a Gotthárd-alagútrendszer újabb eleme építésének meglátogatására, illetve más különleges, mérnöki létesítmények megtekintésére. András Edevel Svájcban is találkozhatnak az utazók, ott is lesz szakmai előadás.

Programpontok:

■ **Európa legbövizűbb vízesése Schaffhausenben**

A zuhatag 150 méter hosszan zúdul le a mélybe, közel 600 m³/s nyári középvízhozammal.

■ **Pilatus-hegy, Pilatus-Bahn**

A vasúti pálya hossza 4818 méter, az alsó végállomás tengerszint feletti magassága 441 méter, a felső végállomás 2073 méteres magasságban található. Ez a világ legmeredekebb fogaskerekű vasútja, legnagyobb emelkedése 48 százalék. A pálya emiatt speciális kialakítású: a fogak nem a fogasléc tetején, hanem az oldalakon helyezkednek el, így két fogaskerékkel tud kapaszkodni a jármű.

■ **Gleccser expressz**

A Glacier Express Zermatt és St. Moritz között, 291 km hosszú útvonalon közlekedik. Az útvonal mérnöki szempontból is szenzációs, hiszen az

expressz teljes útvonala 291 hídon, 91 alagúton halad át. Az Andermatt-St. Moritz közti ötórás expresszvonatozás mind szakmai, mind turisztikai szempontból rendkívüli élményt ad.

■ **Ceneri-bázisalagút**

A Ceneri-bázisalagút jelenleg építés alatt lévő, 39,78 km hosszú, kétvágányú, vasúti alagút a svájci Ticino kanton területén. A Neue Eisenbahn-Alpentransversale svájci/európai projekt keretében épül, délről csatlakozik a Gotthard-bázisalagúthoz. A hivatalos megnyitó várhatóan 2020-ban lesz. Az alagút építési területének bejárásakor szakmai konzultációra is sor kerül a létesítmény tervező, illetve kivitelező cégének képviselőivel. A program során mélyépítési, víztelenítési, környezetvédelmi, geodéziai, szellőztetési, villamossági és vasúttechnikai kérdésekben egyaránt mód lesz ismereteket szerezni.

Ott így ünnepeltek átadáskor

Alakul az alagút

Emberi közreműködés

HÁZUNK TÁJA
MOBILIS INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁS 4-5

MÉRNÖK PORTRÉ
DR. ENGI ZSUZSANNA-HERCSEL RÓBERT

MÉRNÖK PORTRÉ
DÉRI LAJOS 9

EZ TÖRTÉNT
KÖZLEKEDÉSI KONFERENCIA 12

KÖZ-TÉR
ILLETÉKRŐL, ELJÁRÁSI KÖLTSÉGRŐL 14

NAPJAINK ÖRÖKSÉGE MÉRNÖKÖKTŐL
AT THE TOP, AVAGY AZ ÉPÍTETT VILÁG TETEJÉN 16

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK
AZ ART DECO SZOMBATHELYEN II. 19

HÁZUNK TÁJA
A 2018. ÉVI TAGGYŰLÉSÉRŐL 22

BÚCSÚZUNK...
DR. NÉMETH ISTVÁN (1944-2018) 23

MOBILIS INTERAKTÍV KIÁLLÍTÁS SZOMBATHELYEN

Az APTIV, az ELTE SEK és a Vas Megyei Mérnöki Kamara közös rendezvénye kicsiknek és nagyoknak

Gombás Mónika

Győr egyik legújabb oktatási-turisztikai attrakciója, a Mobilis Interaktív Kiállítás Központ Európában is egyedülálló, tematikus tudományos játszóház. A magyar műszaki értelmiség napja és a közlekedési kultúra napja alkalmából a Mobilis-kiállítás május 18-án és 19-én Szombathelyre, az ELTE SEK Európai Dokumentációs Központjába költözik.

Interaktív nagyjátékok

Időpont:

■ 2018. május 18. péntek, 10 óra és 18 óra között

■ május 19. szombat, 10 óra és 16 óra között

Helyszín: ELTE SEK Európai Dokumentációs Központ

Szombaton „Tudományos játékbolt” is üzemel.

A rendezvényre a belépés INGYENES!

A kiállítás elsősorban a járművekre és a közlekedésre, tágabb értelemben a mozgásra, a mobilitásra koncentrál, úgy, hogy testközelbe hozza a természet – és műszaki tudományokat,

azok érdekes oldalát tárja elénk izgalmasan, látványosan.

A programelemek egyéni, csoportos, és családi kikapcsolódásként is élményt kínálnak. A fizikai/kémiai/logikai/ügyességi programelemek

mindegyike interaktív, a résztvevők bevonására, aktív részvételére épít profi segítők közreműködésével. A játékok üzenete felnőttek és gyermekek, laikusok és szakemberek számára egyaránt érthető, élvezhető.

A rendezvény idején megtekinthető a kamara pályorientációs céllal készült „Mérnökök Savariától Szombathelyig” című rövidfilmje is, amelyben a Weöres Sándor Színház színészei mutatják be a mérnöki szakmát.

A műszaki-természettudományi jellegű program pénteki napján az APTIV Szombathely Hungary állásbörzéjén is érdeklődhetnek a látogatók.

A kétnapos rendezvény céljai:

■ a közérdeklődés felkeltése, a közmegebecsülés javítása a műszaki, mérnöki, és általában a természettudományok, a termelő tevékenységek iránt

■ a középiskolás diákok pályaválasztási orientációja ezen területek felé

■ a szombathelyi mérnökképzés hallgatói utánpótlásának, bázisának biztosítása

■ a Szombathelyen működő, gyártási tevékenységet végző cégek műszaki szakember utánpótlásának segítése

Természettudományos kísérleti bemutatók

■ a megye gazdaságában meghatározó jelentőségű mérnök-utánpótlás elősegítése
Programelemek:

- természettudományos kísérleti bemutatók
- látogatók által is kipróbálható kísérletek
- golyópálya fal (tudományos barkácsolás)
- pályorientációs játékok (műszaki-mérnöki területek egy-egy jelenségének élményszerű bemutatása)
- LEGO-robot bemutató
- interaktív nagyjátékok

Példaértékű, hogy a nagyközönség, kiemelten a Szombathelyen tanuló fiatalok és családjaik tájékoztatása, szórakoztató tanulása érdekében összefog egy felsőoktatási intézmény (ELTE SEK), a duális képzés egy multinacionális partnere (Aptiv Szombathely Hungary), és egy szakmai köztestület (Vas Megyei Mérnöki Kamara), és közösen rendez műszaki-természettudományi jellegű programot.

Részletek itt:

<http://mobilis-gyor.hu/>

<https://www.youtube.com/watch?v=XC5A-Hd3t9kY>

<http://www.akozelekedesikulturanapja.hu/program.php?view=6>

Egyedülálló, tematikus tudományos játszóház

Légy • **A P T I V** • és **mobilis!**

MOBILIS interaktív tudományos játszóház Szombathelyen!

MIKOR?

2018.

május 18. 10.00 – 18.00

május 19. 10.00 – 16.00

HOL?

Európai Dokumentációs Központ, Belsikátor 2.

KIKNEK?

Kicsiknek, nagyoknak!

- ▶ Élményprogramok
- ▶ Természettudományos kísérleti bemutatók
- ▶ Látogatók által is kipróbálható kísérletek
- ▶ Golyópálya fal (tudományos barkácsolás)
- ▶ Pályorientációs játékok
- ▶ LEGO-robot bemutató
- ▶ Mobilis interaktív nagyjátékok

• A P T I V • állásbörze

Minden percben műszaki kütyük vesznek körül! Érted? Nem érted? Gyere el, majd megérted!

• **A P T I V** •

A belépés díjtalan!

A kétnapos program egyéni, csoportos, és családi kikapcsolódás lehet

SZOMBATHELYI VÍZÜGYI SZAKEMBEREKET DÍJAZTAK

Gombás Mónika

Kitüntetésben részesült a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság két munkatársa az idei víz világnapjú alkalmából. Dr. Engi Zsuzsanna, a Vízrendezési és Öntözési Osztály vezetője Vásárhelyi Pál Díjat vehetett át a vízügyi ágazatban végzett magas színvonalú tevékenysége elismeréséül. Hercsel Róbertnek, a Szombathelyi Szakaszmérnökség szakaszmérnökének pedig „Év Vízügyi Dolgozója” Miniszteri Díjat adományozott Pintér Sándor belügyminiszter.

Kommunális hidrotechnikát tanult a szabadkai egyetemen, ahol hét évig tanított is, utána költöztek Magyarországra. -2000-ben kerültem a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatósághoz. Vízrendezési ügyintézőként kezdtem a Vízrendezési Csoportban, ahol rengeteget tanultam má már nyugdíjas kollégáimtól, Pup Jenőtől. Az első önálló munkám a Kerka-patak vízgyűjtőjéhez kapcsolódott, de dolgoztam a Répce és a Gyöngyös-műcsatorna területén is, végül a Kis-Balatonon kötöttem ki, ahol a belvízi védekezést kellett irányítani. 2009-ben átvettem az akkori Vízkárelhárítási Osztály vezetését – idézi fel Engi Zsuzsanna. Részt vett egyebek mellett a kolon-tári vörösiszap-védekezés műszaki ügyeletében, a szlovén-magyar határtérségben épülő Kebele-tározó projekt irányításában, valamint a dozmati tározó előkészítésében. Az utolsó nagy dunai árvíznél Hercsel Róbert szakaszmérővel együtt Győrbe, az újfaluusi szakaszra vezényelték.

■ Ügyintézőként konkrét ügyek megoldásával foglalkoztam, vezetőként inkább a jogszabályoknak való megfelelést kell biztosítani, illetve az osztály stratégiáját meghatározni, ami egy kicsit kö-

A Vásárhelyi Pál Díjjal 2018-ban

„Igyekszem mindig a legjobbat kihozni az adott helyzetből”

Dr. Engi Zsuzsanna – osztályvezető

■ Meglepődtem, amikor Gaál Róbert igazgató úr közölte velem, hogy felterjesztenek a díjra. Nem számítottam rá, de nagyon örültem. Úgy érzem, ez az elismerés az eddigi munkám megkoronázása – kezdi dr. Engi Zsuzsanna.

Túrázás a Medve-szurdokban

A legnagyobb vízállás Győrben 2013-ban

Osztálykirándulás a Fátyol-vízeséshez

tődik a kutatói vénámhoz. 18-19 fővel dolgozunk, vannak közöttük tapasztaltabb kollégák és fiatalok is. Ha megkérdeznék őket, biztosan azt mondanák, hogy szigorú főnökük vagyok. Hat KEHOP projektünk fut jelenleg, kihívást jelent az osztály vezetése, a napi feladatok teljesítése – fogalmaz.

2016-ban doktori címet szerzett: új, 2D hidraulikai modellezési módszerrel elkészítette a Mura hullámterének feliszapolódás-vizsgálatát. Nyelvtudása révén horvát és szlovén forrásokból dolgozhatott, így a magyar társnerem mellett témavezetője is a ljubljana egyetem tanszékvezetője volt.

■ Egy doktorátus mindig csapatmunka. Sokat köszönhetek a kollégáimnak, akik meglátásaikkal, tanácsaikkal segítettek engem. Ha valaki ilyen intenzitású munkát végez, fennáll a veszély, hogy miután elérte a célját, kicsit kiég. Nekem is volt egy fél évem, amíg kerestem az utam – mondja Engi Zsuzsanna.

■ Felkértek tanítani a Nemzeti Közzszolgálati Egyetem szakmérnöki képzésén, aminek nagyon örülök, a dombvidéki vízgyűjtő területek esettanulmányait mutatom be. Szeretném kutatómunkára motiválni a kollégáimat, hiszen a napi ügymenetek mellett nem szabad elvesznie az igazgatóságon felhalmozódott tudásnak. Gyekszem példát mutatni, előadásokat válllok, részt veszek kutatásokban, cikket írok, ha kell. Mindent lehet jobban, precízebben csinálni, de úgy érzem, az adott helyzetből mindig kihoztam a legjobbat.

„Ez nem csupán nyolc órás munka, hanem szolgálat”

Hercsel Róbert – szakaszmérnök

Munka, azaz hivatás, szolgálat

Hercsel Róbert miniszteri díjat vesz át

Engi Zsuzsanna és Hercsel Róbert közös munkán: dunai árvíz Győrben 2013-ban

majd a bajai főiskolán szerzett diplomát. Két évet dolgozott a kivitelezésben, 2001-ben a munkagödör mellől jött a vízügyi igazgatóságra dolgozni.

■ Érdekes a mi szakmánk, mert úgy gondolom, ez hivatás, sőt szolgálat. Dolgozunk, és ha ez valakinek feltűnik, jön egy-egy díj, aztán dolgozunk tovább – mondja Hercsel Róbert. Vízépítő mérnökként végeztem, de a vizet nehéz építeni, inkább csak terelgetni lehet. Nagyon szép feladat. Már az első évben ott találtam magam a tiszai árvíznél, és valahogy sikerült az összes jelentősebb árvíznél bekerülnöm a dolgok sűrűjébe. Emlékezetes volt 2002-ben Győr, 2006-ban Kisoroszi, mély nyomot hagyott bennem a borsodi árvíz. Az utolsó nagy dunai árnál az újfalusi szakaszra voltunk beosztva, nagyon tanulságos volt. Sok

fiatal kollégának meglepetést okozott, hogy ez a munka valójában ilyen.

A szakaszmérnökség dolga a megyében lévő állami vagyon kezelése, fenntartása, karbantartása, a területi vízgazdálkodási feladatok elvégzése. Ezt nem lehet az íróasztal mögött ülve csinálni, sokat kell terepre menni.

■ Rólunk sokan azt hiszik, hogy csak csavarunk. Kicsit talán irigyelnek minket, mert úgy gondolom, sikerült családiassá tenni a szakaszmérnökséget. Nem beosztottként kezelem a munkatársaimat, tudok minden bajukról, problémájukról, de az örömeikről is, így lehet velük jól együtt dolgozni – magyarázza Hercsel Róbert. Asztalán egy tenyérnyi szabad hely sincs, rengeteg irat áll halomban, de a látszólagos összevisszaságban rendszer van. Minden papír egy-egy futó projektekhez tartozik. A dozmati

tározó, a záportározók, a góri nagy műtárgy felújítása ad most több feladatot, később a Rába-völgy árvízvédelmi fejlesztése is elindul.

■ Elértem egy szintre, ahonnan pár évig nincs tovább felfelé, de szakmailag mindig lehet fejlődni, erre törekszem is. Botor az a mérnök kolléga, aki azt hiszi, kikerült az egyetemről, és ezzel vége a tanulási időszaknak. Remélem, az ágazat meg tudja őrizni azt a formáját, ami miatt vízügyi szolgálatnak hívjuk – fogalmaz. Amikor épp nem munka miatt „csavarog”, akkor sem tud igazán eltávolodni a víztől: szeret kenni, leggyakrabban a Rábán evez.

■ Ez az egyik legjobb kapcsolódási forma. Tavaly elcsaltak Csehországba a Morvára egy ötnapos vízi túrára, az nagy szerelmem lett, csodálatos vidék. Mindenkinek ki kellene próbálnia egyszer.

2013-ban a dunai árvíznél Győrben

Együtt a gáton

Gombás Mónika

„Aki gyorsan akar haladni, menjen egyedül, aki messzire akar jutni, válasszon társakat!” – ez az afrikai mondás Déri Lajos szakmai hitvallása. Éppúgy igaz ez a vízügyi igazgatóságon különböző pozíciókban végzett munkájára, mint saját cégében elért sikereire az elmúlt húsz évben. Kollégáival együtt tavaly két rangos elismerésnek is örülhetett: Lampl Hugó Emlékplakettel és Építőipari Nívódíj Elismerő Oklevéllel értékelték két nagy volumenű, komplex tervezési munkáját.

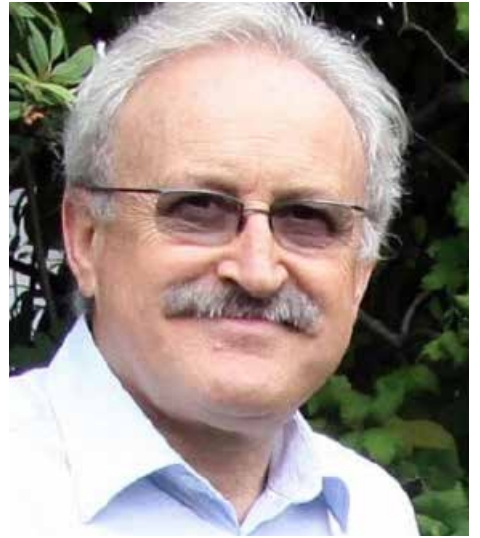
Mennyire volt egyenes az útja a mérnöki pálya felé?

■ A Nagy Lajos Gimnázium matematika-fizika tagozatán végeztem. Utolsó évben az osztályból hatan szerettünk volna a műszaki egyetem építőmérnöki szakára jelentkezni, mire az osztályfőnökünk megjegyezte, hogy nem sikerülhet mindannyiunknak a felvételi, és akit lehetett, más irányba próbált terelni. Egy családlátogatáson azt mondta

a szüleimnek, hogy engem tanárként tudna elképzelni, de édesapám támogatta a terveimet, ezzel eldőlt a dolog.

1978-ban szerzett diplomát, és még abban az évben a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon kezdett dolgozni.

■ Az igazgatóság nagy számban fogadta a kezdő mérnököket akkoriban. Kiváló befogadó intézmény volt jó szakmai háttérrel, nagy tudású szakemberekkel. Kellemes időszak volt, sokat tanultam. Az egyik legnagyobb munkám a Kis-Balaton vízvédelmi rendszer első ütemének építése volt. Végigjártam a ranglétrát: a munkavezetői, főépítésvezetői és osztályvezetői beosztás után termelési igazgatóhelyettes lettem. 1994-ben önálló tevékenységbe kezdtem, először magánvállalkozóként, 1996-tól pedig a SOLVEX Kft.-vel. Az első években a környezetvédelmi munkák iránt volt nagy igény. A rendszerváltáskor tanulmányoztam az osztrák és német hulladékgazdálkodási rendszereket, ezzel felkészülhettem a magyarországi váltásra. Részt vettünk a helyi és a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek tervezésében. A 2000-es években a vízgazdálkodási tevékenység is élénkült, egyre

Déri Lajos

több fejlesztés indult. Mivel az alapszakmám vízépítő mérnök, ezekben kezdtünk részt venni.

Melyek voltak a legjelentősebb munkáik?

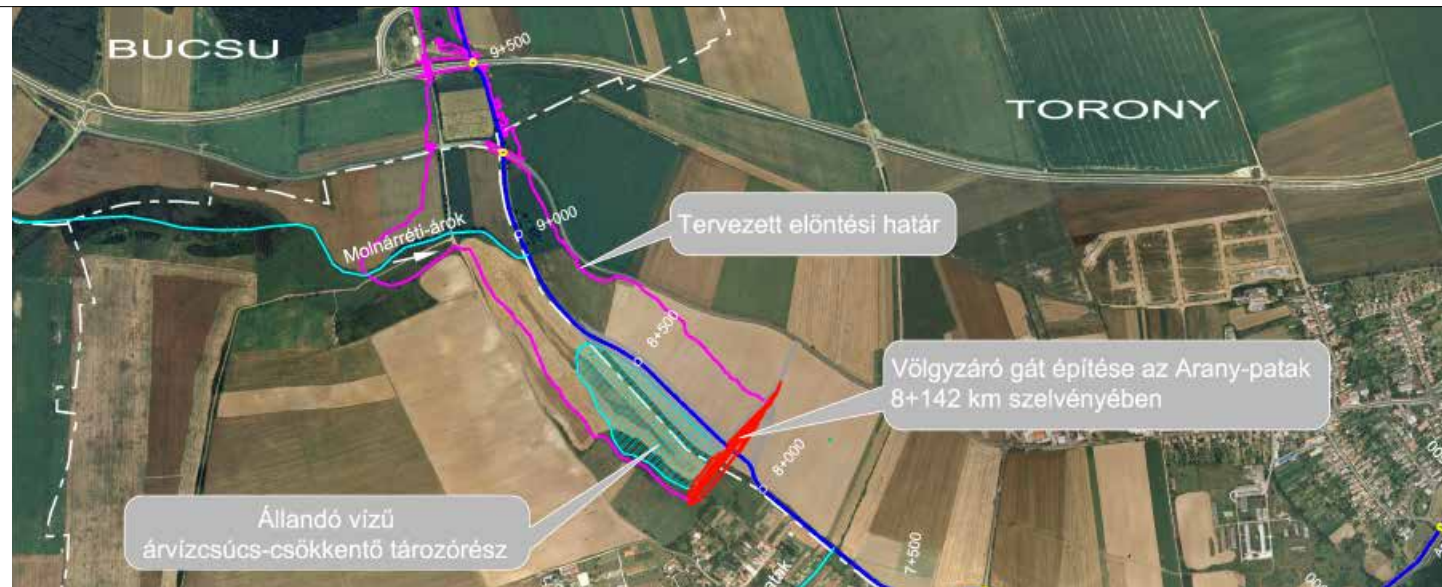
■ 2008-ban indult, hét éven át tartott a „Moso-ni-Duna és a Lajta folyó térségi vízgazdálkodási

A Lampl Hugó Emlékplakett

A komáromi szakaszon létesült parapetfal és sétány

Dozmat: áttekintő helyszínrajz

rehabilitációja” című, rendkívül komplex, sok elemből álló projekt, amely a Mosoni-Duna teljes, 126 km-es szakaszát érintette. Itt az alapprobléma az volt, hogy a vízlépcső megépítésével megváltoztak a vízgazdálkodási feltételek, a korábbi művek „szárazra” kerültek, sok mellékág föliszapolódott, a holtágakból eltűnt a víz. A beruházások részben vízgazdálkodási, részben természetvédelmi, és egyúttal társadalmi céllal valósultak meg. Be kellett szűkíteni a medret különböző védművekkel, így a gyorsabb folyás révén kevésbé rakódik le a hordalék, mögötte pedig vizes élőhelyek jöhetnek létre. Több helyszínen

is különleges építési megoldásokat kellett alkalmaznunk. Győr belterületi szakaszán, a Vársarok környékén olyan városképi összhangot sikerült teremteni, ami kedvelt közösségi helyé tette a partot. Sok szempontnak meg kellett felelni, érdekes feladat volt. Az ökológiai átjárhatóság érdekében a létesítmények közelében halátjárókat terveztünk, ami lehetővé teszi a halak átjutását a műtárgyakon. Hamarosan hiánypótló kiadvány jelenik meg Halátjárók tervezése, üzemeltetése és ellenőrzése címmel, amelynek létrejöttében jómagam is közreműködtem. Ez lesz az első magyar nyelvű szakirodalom a témában.

A Mosoni-Duna és a Lajta rehabilitációja kapcsán végzett munkáért tavaly Lampl Hugó Emlékplakettet vehetett át. Hogyan fogadta a díjat?

■ Igaz, hogy én vettem át, és személyre szól a díj, de megosztottam azt a kollégákkal. Nem egyszerű vállalkozás vagyunk, itt csapatomunka folyik. Ez az elismerés mindannyiunk számára fontos, hiszen jelzi, hogy jó irányba tartunk. Vallom, hogy „aki gyorsan akar haladni, menjen egyedül, aki messzire akar jutni, válasszon társakat”. Én úgy gondolom, jó társakat választottam. Sokat konzultálunk a munkatársaimmal, hogy megta-

2017: Építőipari Nívódíj

A Mosoni-Duna és a Rába torkolata a Vársaroknál

láljuk a legjobb megoldást. Minden munkában van olyan tervezési elem, amihez bizony elő kell venni a szürkeállományt, hiszen ezek bonyolult rendszerek, nem lehet tucat-megoldásokkal dolgozni. Az elmúlt húsz évben 1200 önálló tervek dokumentációt készítettünk. Siker, hogy 2017-ben Építőipari Nívódíjat nyertünk a komáromi árvízvédelmi mű fejlesztésével. 4-5 km-es szakaszon teljesen hiányzott a töltés, az árvízvédekezés a MÁV-pályatesten történt a 2013-as rendkívüli dunai árvérnél. Készült egy teljesen új árvízvédelmi mű, ami kiváltja a nehézkes és költséges védekezést, a meglévő védvonalon pedig töltésma-

gasítás történt. Részt vettünk továbbá a Fertő-tó csatornáinak rekonstrukciójában, a Marcal árvízvédelmi töltésének fejlesztésében. Társaságunk a tervezője a dozmatí árvízcsúcs-csökkentő tározónak és öt záportározónak Vas és Zala megyében. Dolgozunk a Velencei-tó rekonstrukcióján, Magyarországon tervezünk a dozmatíhoz hasonló nagyságú árvízcsúcs-csökkentő tározót, valamint a Rába árvízvédelmi fejlesztése is folyamatban van Szentgotthárdon, Körmenten és Sárvaron.

2013-ban Vas megye legszebb kertje versenyét nyert. A kertészkedés mellett mivel tölti a szabadidejét?

■ A családi házunk kertje és a hobbikertünk mellett a cég telephelyének udvarát és édesanyám kertjét is alakítgatom. Ez már több is, mint hobbi, fizikai leterhelést is jelent, amire nagy szükségem van. Ezen kívül szívesen olvasok, és sokat kirándulunk. Pár éve részt vettem egy nyolcnapos vízi úton a Duna-Rajna-Majna csatornán – talán kicsit szakmai indíttatásból is. Ha megkérdezik, meddig akarok még dolgozni, azt szoktam mondani, hogy ameddig még élvezem. Mindig adódik olyan munka, amiben találok kihívást, és hozzá tudom tenni a tapasztalataimat.

A Kis-Balaton vízvédelmi rendszere: vízszinttartó műtárgy hallépcsővel

Hobbi: A családi ház kertje minden évszakban más arcát mutatja

XIX. KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI ÉS BERUHÁZÁSI KONFERENCIA

Tóthné Temesi Kinga
okl. építőmérnök

Földön, vízen, levegőben. Az idén rekordot döntött 387 résztvevővel a Közlekedéstudományi Egyesület évek óta nagysikerű konferenciája a Közlekedésfejlesztési és Beruházási Konferencia, amelynek ismét Bükfürdő adott otthont.

üzemeltetési feladatokra is. Az utas és az áru célba jutását kell szem előtt tartani, és ennek kell alárendelni a közlekedési szolgáltatói érdekeket. A személyszállítás területén az elmúlt évek törvényalkotásában kiemelt jelentőségűnek mondható a személyszállítási törvény (2012. évi XLI. törvény a személyszállítási szolgáltatásokról) megalkotása, mely hangsúlyosan a személyszállítás középpontjába állítja a kötöttpályás közösségi közlekedés előnyben részesítését. Az egyidejű, nagytömegű személyszállítás feladatai kizárólag közúton nem oldhatóak meg.

Ma már nemcsak Budapest elővárosa jelenti az elővárosi közlekedést, ugyanolyan fontos nagyvárosaink elővárosi közösségi közlekedésének javítása, továbbá a helyi-helyközi közlekedés integrációja.

Javítani kell a vidék lakosságmegtartó erejét, komfortérzetét, melynek egyik jelentős eszköze a vidéki közösségi közlekedési közszolgáltatás javítása. Ezen célokat szolgálják a már megkezdett programok, köztük a Modern Városok Program, valamint a megyeszékhelyek összeköttetését megvalósító infrastruktúrafejlesztések.

A vasúti mellékvonalain többsége hasznosítható az elővárosi közlekedésben. Azon mellékvonalak, melyek nem integrálhatóak az elővárosi közlekedésbe, szerepet kaphatnak a turisztika, a teheráru szállítás, vagy a regionális kapcsolatok területén. Dr. Mosóczi László közlekedésért felelős helyettes államtitkár transzeurópai kitekintéssel részletes tájékoztatást adott a megkezdett és előkészítés alatt álló vasúti és közúti fejlesztésekről. Az Európai Unió közlekedéspolitikája szerint 2018 a multimodalitás éve.

Roszik Gábor a visszanyert aszfalt újrahasznosítás lehetőségeit mutatta be

A közlekedéspolitikai témájú vezérelőadások jó keretet adtak az ezt követő, ágazati fejlesztéseket bemutató előadásoknak. Dr. Dabóczi Kálmán vezérigazgató hatásos előadásában ismertette a BKK Zrt. tervezett fejlesztéseit. „Ez a MÁV már nem az a MÁV” hallottuk Dávid Ilona elnök-vezérigazgatótól, majd Kövesdi Szilárd vezérigazgató beavatta a hallgatóságot a GYSEV Zrt. határon átnyúló és határ menti fejlesztéseibe. Hesz Gábor fejlesztési és felújítási igazgató a magyar közúthálózat minőségi tendenciáiról adott összefoglaló áttekintést.

A konferencián a két nap alatt összesen 13 óra-

ban 25 előadás hangzott el a vasúti, közúti, vízi és légi közlekedést egyaránt magába foglaló témakörökben, mely előadások anyaga a Közlekedéstudományi Egyesület honlapján minden érdeklődő számára elérhető: <http://ktenet.hu/esemenynaptar.php?view=detail&id=436>

Az előző évek hagyományát megtartva a konferencia előnapján tartotta a Vas Megyei Mérnöki Kamara közlekedési szakterületen dolgozó mérnöki kamarai tagok és nyilvántartottak számára az éves kötelező szakmai továbbképzést, lehetőséget biztosítva nemcsak a Vas megyei, hanem az ország egyéb területéről érkező, köz-

lekedési szakterületen dolgozó kollégák számára. Az idén 232 fő élt ezzel a lehetőséggel. A továbbképzés témáit a közlekedési szakcsoport elnöksége a tagság érdeklődési körei alapján választotta meg. Dr. Macsinka Klára a fenntartható városi közlekedésről tartott előadást, Roszik Gábor a visszanyert aszfalt újrahasznosítás lehetőségeit mutatta be, majd Juhász Tamás az elektronikus építési napló rejtelmeibe avatta be a hallgatóságot. A szervezők a témák aktualitása miatt a továbbképzést a régió megyei jogú városainak önkormányzatai számára ingyenesen elérhetővé tették.

Juhász Tamás az elektronikus építési naplóról beszélt

Dr. Macsinka Klára a fenntartható városi közlekedésről tartott előadást

ILLETÉKRŐL, ELJÁRÁSI KÖLTSÉGRŐL

Takács András

okl. építésmérnök

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. tv. (Ákr.) hatályba lépésével nincs lehetőség az építésügyi hatósági eljárásokban az eljárási illeték és az igazgatási szolgáltatási díj (együtt: eljárási költség) hiánypótlatására, mivel a befizetés igazolása a továbbiakban nem képezi sem a kérelem, sem mellékleteinek részét. Az Ákr. szerint amennyiben a kérelmező az eljárási költséget nem előlegezi meg (az építésjogban a kérelem benyújtásával egyidejűleg igazolja a megfizetést), az eljárás megszüntetésének van helye.

Építésügyi engedélyezési eljárások ELJÁRÁSI ILLETÉKEI ÉS IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJAI			
Hatóság megnevezése	Az építési illeték alapjául szolgáló jogszabály	illeték vagy ig.szol.díj mértéke	A befizetés módja
járasszékhely szerinti Jegyző és a VMKH Szombathelyi, Sárvári, Körmendi Járási Hivatala	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény XV. melléklet		számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
	építési engedélyezési eljárás		
	alapilleték	5 000 Ft	
	új - más önnálló rendeltetési egységet nem tartalmazó - egy lakásos lakóépület	20 000 Ft	
	új - más önnálló rendeltetési egységet is tartalmazó - épület:		
	lakásonként,	10 000 Ft	
	egyéb önnálló rendeltetési egység esetén, egységenként:		
	250 m ² hasznos alapterületig	20 000 Ft	
	250 m ² -nél nagyobb hasznos alapterület felett	100 000 Ft	
	műtárgy építése esetén minden megkezdett 100 m ² -ként,	10 000 Ft	
	vagy folyóméterenként	1 000 Ft	
	Meglévő épület bővítése, átalakítása, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése esetén az építési tevékenységgel érintett:		
	hasznos alapterület minden megkezdett 100 m ² -ként	10 000 Ft	
	felület minden megkezdett 200 m ² -ként	10 000 Ft	
	egyéb építési tevékenység esetén 50 m ² -ként	10 000 Ft	
	vesszélyes anyagokkal foglalkozó, vagy ahhoz tartozó létesítmény minden építési munkája során minden megkezdett 100 m ² -ként,	50 000 Ft	

Építésügyi engedélyezési eljárások ELJÁRÁSI ILLETÉKEI ÉS IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJAI			
Hatóság megnevezése	Az építési illeték alapjául szolgáló jogszabály	illeték vagy ig.szol.díj mértéke	A befizetés módja
	de legfeljebb 3.000.000 Ft		
	felvonó, mozgólépcső, mozgójárda létesítése	15 000 Ft	
	módosított építési engedély		
	a módosítással érintett épületrészre kell az eljárási illetéket kifizetni a fentiek szerint számolva		
	összevont engedélyezési eljárás		
	alapilleték	10 000 Ft	
	elvi keretengedélyezési szakasz	20 000 Ft	
	építési engedélyezési szakasz illetéke a fentiek szerint, az alapilleték nélkül		
	jogszabályi előírásokban meghatározott követelményektől eltérő műszaki megoldás engedélyeztetése	20 000 Ft	
	bontási engedélyezési eljárás		
	bontandó építmény hasznos alapterülete 100 m ² -ként,	10 000 Ft	
	vagy folyóméterenként,	1 000 Ft	
	vagy darabonként	10 000 Ft	
	fennmaradási engedélyezési eljárás		
	fenti illetékek másfélszerese		
	használatbavételi engedélyezési eljárás		
	fenti illetékekkel megegyező mértékű		
	használatbavétel tudomásulvétele	10 000 Ft	
	építésügyi hatósági intézkedés kezdeményezése	15 000 Ft	

rint a hatósági szolgáltatás keretében kérhető az eljárási költség mértékének meghatározása. Az Eljr. 2017. VI. 20-tól hatályos módosítása szerint sajnos a nyilatkozat nem köti a hatóságot az eljárásokban. A Kormányhivatal az

Építésügyi engedélyezési eljárások ELJÁRÁSI ILLETÉKEI ÉS IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJAI			
Hatóság megnevezése	Az építési illeték alapjául szolgáló jogszabály	illeték vagy ig.szol.díj mértéke	A befizetés módja
	előzőekben nem sorolt elsőfokú építésügyi hatósági eljárás	10 000 Ft	
	építésügyi hatósági szolgáltatás	-	
	kihirdetett vészelyhelyzetből fakadó építménykárokkal összefüggő eljárások és szakhatósági eljárások	-	
	korábbi engedély alapján építettmax 300 m2 új lakóépület használatbavételiejjárásai, szakhatósági eljárásai	-	
VMKH Szombathelyi, Sárvári, Körmendi Járási Hivatala	összevont telepítési eljárás		
	alapilleték	50 000 Ft	
	telepítési hatásvizsgálati szakaszba bevont hatósági eljárásonként	20 000 Ft	
	integrált építési engedélyezési szakasz illetéke a fentiek szerint, az alapilleték nélkül		
	valamint,		
	bevont hatósági eljárásonként	20 000 Ft	
	közreműködő építésügyi hatóság	50 000 Ft	
	integrált eljárás		
	bevont társhatóságonként	20 000 Ft	
	közreműködő építésügyi hatóságnak a fentiekén kívül még	50 000 Ft	
A szakhatóságok bevonása az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017.(XII.29.) Korm. Rendelet 1. mellékletének 4. táblázata szerint történik.			
Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (tűzvédelem)	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (vízügy)	a vízügyi és a vízvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 13/2015.(III.31.) BM rendelet 2. melléklet 12. és 13. pontjai szerint és 3. melléklet 14. pont	3 000 Ft	számlaszám: 10047004-00283700-00000000 Magyar Államkincstár
	építési, összevont építési, engedély hatályának meghosszabbítási, fennmaradási építésügyi engedélyezési eljárás	14 000 Ft	
	Használatbavételi építésügyi engedélyezési eljárás	8 500 Ft	
Vas Megyei Rendőr-főkapitányság	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, valamint a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei előtt kezdeményezett eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási díj fizetésének szabályairól szóló 63/2012. (VII. 2.) VM rendelet 1. melléklet 12.3. pont	50 000 Ft	számlaszám: 10047004-00301411-00000000 Vas Megyei Kormányhivatal (növény- és talajvédelmi feladatok)
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, valamint a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei előtt kezdeményezett eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási díj fizetésének szabályairól szóló 63/2012. (VII. 2.) VM rendelet 1. melléklet 15.7.1. pont	7 500 Ft	számlaszám: 10047004-00301466-00000000 Vas Megyei Kormányhivatal (növény- és talajvédelmi feladatok)

illeték megfizetése tárgyában állásfoglalást szándékozik kérni a Miniszterelnökségtől az egységes jogértelmezés kialakítása érdekében, az állásfoglalás megérkezését követően tájékoztatni fogjuk a tisztelt tagságot.

Építésügyi engedélyezési eljárások ELJÁRÁSI ILLETÉKEI ÉS IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJAI			
Hatóság megnevezése	Az építési illeték alapjául szolgáló jogszabály	illeték vagy ig.szol.díj mértéke	A befizetés módja
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály	az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat egyes közgazgatási eljárásaiért és igazgatási jellegű szolgáltatásaiért fizetendő díjakról szóló 1/2009. (I.30.) EüM rendelet 1. melléklet XI.19. pont	8 700 Ft	számlaszám: 10047004-00299523-00000000 Vas Megyei Kormányhivatal (Népeg.)
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (természetvédelem)	a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III.31.) FM rendelet 6. melléklet 2. pont		számlaszám: 10047004-00335711-00000000 Vas Megyei Kormányhivatal
	építési, fennmaradási, bontási engedélyezési és összevont eljárás	14 000 Ft	
	használatbavételi engedélyezési eljárás	8 500 Ft	
Veszprém Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogysztóvédelmi Főosztály Bányászati Osztály	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Műszaki Engedélyezési és Fogysztóvédelmi Főosztály Műszaki Biztonsági Osztály	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Budapest Főváros Kormányhivatala	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Műszaki Engedélyezési és Fogysztóvédelmi Főosztály Közlekedési és Útügyi Osztály	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
A települési önkormányzat jegyzője	az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. Törvény 29.§ (1) bekezdés	3 000 Ft	számlaszám: 10032000-01012107 Magyar Államkincstár
Fontos: az illetékek és igazgatási szolgáltatási díjak eltérhetnek a járási hivatalok hatáskörébe tartozó eljárások során, illetve bővülnek az összetettebb eljárások esetében (összevont telepítési eljárás pl.)!			

AT THE TOP, AVAGY AZ ÉPÍTETT VILÁG TETEJÉN

Nádor István

Ha egy mérnökember a világ legmagasabb épületében, az épített világ tetején jár, akkor elgondolkodik, majd utánanéz a dolgoknak. Még akkor is így tesz, ha már régen tanulta a mechanikát, a tartószerkezeteket, s régen is használta. Mert a dubai Burj Khalifa, a világ teteje (AT THE TOP, ez a hivatalos beceneve, mert neki ez is kijár!). Milyen is a világ legmagasabb építménye, és hogyan jutott el az ember ilyen magasra?

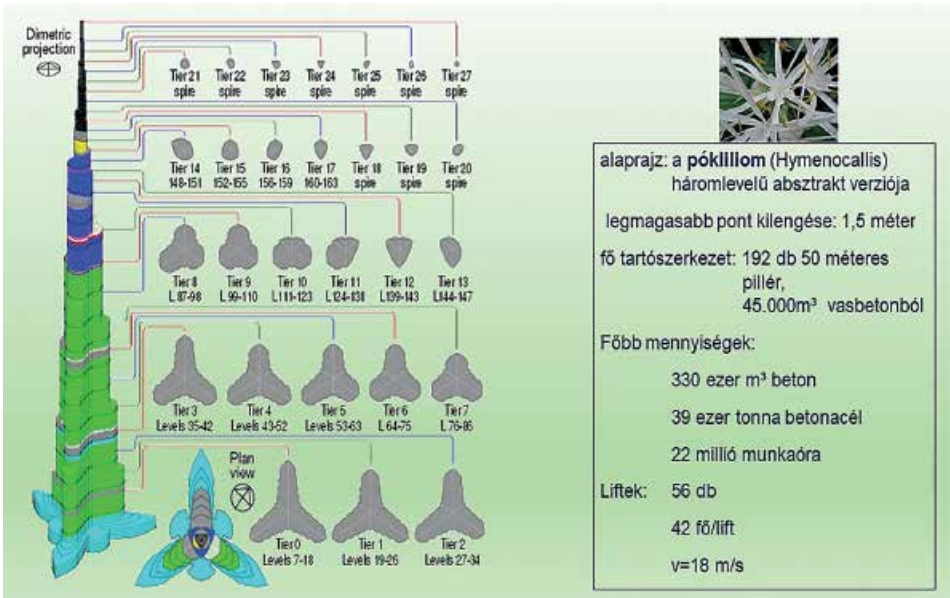
Volt szerencsém a jövőnkben járni, mégpedig az Egyesült Arab Emírségekben. Na, nem a mostanában sokat emlegetett migráns áradat tekintetében vizionált jövőben, hiszen onnan senki sem emigrál, ezzel ellentétben sokan oda „bemigrálnak” (jó jövedelmet kereső európaiak, arabok, pakik, sri lankaiak, kínaiak, stb.). Én a mérnöki, építési csodák és jövő világában „dubajoztam”.

BURJ KHALIFA

Az Emírségek nyújtotta sok élmény közül kiemelkedik a Burj Khalifa (a Kalifa tornya) meglatogatása. Ez ma a világ legmagasabb ember alkotta építménye, mely önállóan, kimerevítés nélkül áll. 828 méter magas! Ezt elképzelni nem

A 125. emeleti kilátóból eltörpülő 40-50 emeletes kulipintyók

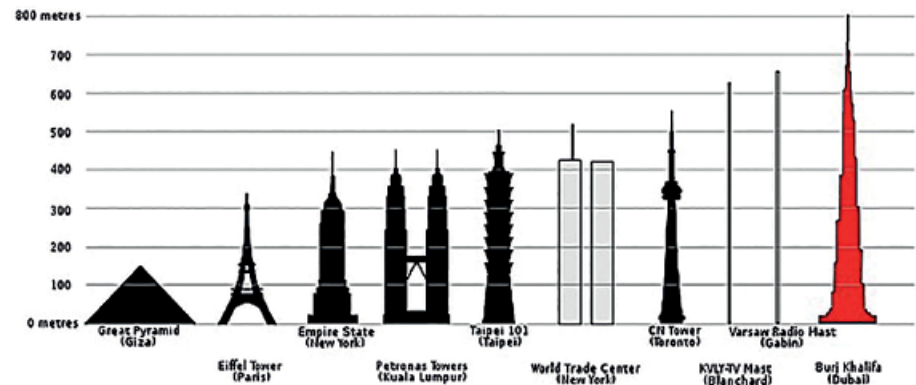

A szerkezet

lehet, csak ha látod, csak ha belemész. Csak, ha fölmész a zökkenőmentes indulással, és érzéssel száguldó lifttel egy perc alatt a 125. emeleti kilátóba, akkor érzékeled, hogy mi is ez, mekkora mérnöki csoda ez. Persze érteni talán akkor sem érted, csak elfogadod: van ilyen! Egy mérnök büszkén áll ott: ennek létrehozása az én szakmám tudásának köszönhető! Mérnökök nélkül a Burj Khalifa nem jöhetett volna létre! (Egy kis kitérő: Burj Dubai vagy Burj Khalifa a helyes megnevezés? Az építés Burj Dubaiként

indult. Aztán a gazdasági válság miatt elfogytak Dubai emírség erre szánt pénzügyi forrásai, ezért az olajban sokkal gazdagabb Abu Dhabi emírséghez fordult segítségért. Abu Dhabi emírje (kalifája) segített is, de feltételként azt szabta: a torony neve ne Burj Dubai hanem Burj Khalifa legyen! És így lett!)

Az utazás előtt és után is utánajártam milyen is ez a fantasztikus építmény a számok és a „legek” nyelvén. Hát nézzük:

Méreték

A szerkezet

Adatok	
Építés ideje	2004. szeptember 21. - 2010. január 4.
Építési stílus	□ neo-futurism
Vezető tervezők	Adrian Smith, George Efstathiou, Marshall Strabala amerikai építészek William Baker statikus mérnök (a szakági tervező mérnökök a világhálón anonimak)
Építési költség	1,5 milliárd \$
Magassága	829,8 m
Teljes terület	334 000 m ²
Emeletek száma	163

Impozáns látvány

Esztétika kint, bent

Luxus bent is

A Burj Khalifa jelenleg a világ legmagasabb épületének számít 828 méteres magasságával; több mint 300 méterrel magasabb, mint a Taipei 101, amely korábban a legmagasabb épület volt a Földön.

Az eredeti elképzelésnél valamivel később került sor az átadásra, mivel a 2004-es tervekhez képest a burkolatokat sokkal modernebb és fényűzőbb anyagokra cserélték, illetve a belső tereket még esztétikusabban és praktikusabban alakították ki.

Néhány mérnöki információ

A Burj Khalifa alatt nincs mélyen az alapkőzet, de csak 50 méter mélységben megfelelő a teherbírása a torony megtartásához. Ez a max. alkalmazási mélysége a talajfúróknak. A kivitelezés során alapvető feladat volt, hogy a talajfurat a víz és a víznyomás hatására ne omoljon be mindaddig, amíg a furatot ki nem töltik betonnal. A megoldást az jelentette, hogy a furatot azonnal kitöltötték a víznél nehezebb, de a betonnál könnyebb viszkózus polimer oldattal. Ez kiszorította a beáramló talajvizet, majd a beton kiszorította a polimer oldatot. A Burj Khalifa alaptestét 192 db, a vázolt technológiával kialakított, 50 méter mélyre fúrt vasbeton cölöp (kb.45 ezer m³ vasbeton) jelenti.

A teljes létesítményhez 330 ezer köbméter betont és 39 ezer tonna betonacélt használnak fel, 22 millió munkóra alatt. Ahogy az építkezés haladt, egyre nagyobb nehézséget jelentett a szükséges betont a megfelelő magasságba pumpálni. Az eddigi rekordot az olaszországi Riva del Garda vízerőmű építkezése tartotta, ahol ez 532 méter volt. A dubai toronynál 2007 novemberében lépték át a 601 méteres magasságot e tekintetben.

A szélsőséges időjárás miatt speciális összetételű betonra volt szükség, ami elviseli a napközben akár 50 °C-os hőmérsékletet, ugyanakkor kibírja az épület tömegéből adódó nyomást. Ennek érdekében jeget adagoltak a mixtúrába, és többnyire éjjel öntötték, amikor hűvösebb és párásabb az idő, így egyenletesebben oszlott el az anyag.

Kicsit beszéljünk a közművekről is. A Burj Khalifa napi vízfelhasználása közel 1000 m³, a hűtéshez pedig kb.10 ezer tonna folyadékot keríngenek! A szennyvízelvezetésről: a felhőkarcoló

A szökőkutat 6600 fényforrás és 50 projektor világítja meg

A világ egyik legnagyobb szökőkútja

A tervezést, az építést irányító mérnökök tablója a kijárat folyosón

belső csatornarendszere egészen high-tech, hangszigetelt, bonyolult csőhálózat, hiszen a száz emelet magasból lepottyanó csomagok igencsak zajosan és túl nagy sebességgel közlekednének lefelé. Ámde a torony nem csatlakozik a város csatornahálózatára, ugyanis az egyszerűen nem tudná elvezetni az itt keletkező szennyvíz mennyiséget. A torony WC-in lehúzott, napi 15 tonnára becsült anyagot kamionokkal szállítják a szennyvíztisztító telepre.

A legék

A legmagasabb szerkezet: 829,8 m

A legmagasabb szabadon álló épület: 829,8 m

A legmagasabb felhőkarcoló (antenna nélkül): 828 m

A legmagasabb felhőkarcoló (antennával): 829,8 m

A legtöbb emelet egy épületben: 163

A legmagasabb függőleges betonszivattyúzás: 601 m

A legmagasabb alumínium és üveghomlokzat behelyezése: 512 m

A világ leggyorsabb liftje: 64 km/h

A legmagasabban fekvő kilátó: 125. emelet

A legmagasabban fekvő mecset: 158. emelet

A legmagasabban fekvő uszoda: 76. emelet

A legmagasabban fekvő szórakozóhely: 144. emelet

A CNN dubai ingatlanügynökségektől származó információi szerint (2014) a Burj Khalifában egy évre 55 ezer dollár, vagyis mintegy 12,4 millió forint a legkisebb lakás bérleti díja, a rezsiköltségek azonban éves szinten további 25 ezer dollárt, vagyis 5,7 millió forintot tesznek ki. (Sok mérnöknapot le kellene dolgozni érte!)

Azért, ha kijövünk a toronyból, az se semmi, hiszen ott a FOUNTAIN DUBAI, a világ egyik legnagyobb, de biztosan a legimpozánsabb szökőkútja! A vizicsodát 6600 fényforrás és 50 projektor világítja meg, fantasztikus hangzású szabadtéri audio rendszer szolgáltatja a zenét a valóban táncoló vízsugaraknak. A 275 méter hosszú szökőkút 150 méteres magasságba is képes fellőni a vízsugarakat.

Látva a Burj Khalifa mérnöki csodáját, nem hagyott nyugodni a kérdés: A mérnöki tudás milyen evolúciója tette lehetővé egyre magasabb felhőkarcolók építését? Legközelebbi számunkban ezzel folytatjuk bepillantásunkat, ami még idehaza is aktuális, hiszen a tervek szerint hamarosan indul az első magyar felhőkarcoló építése Budapesten, a Kopaszi-gátnál.

AZ ART DECO SZOMBATHELYEN II.

Balogh Péter

okl. építészmérnök

Az art deco nem képviselt önálló stílust, inkább korjellemzőnek tekinthető az 1920-30-as években. Többféle forrásból táplálkozott. A szecesszió, a népművészet, az expresszionizmus vagy akár a konstruktivizmus elemei egyaránt megtalálhatók az épületein.

Szombathelyen is akadnak olyan házak – (sajnos egyre kevesebb!) – ahol felismerhetők az említett jegyek, mégha néha kissé provinciálisak is, de helyi értéket képviselnek, érdemes felfigyelni rájuk.

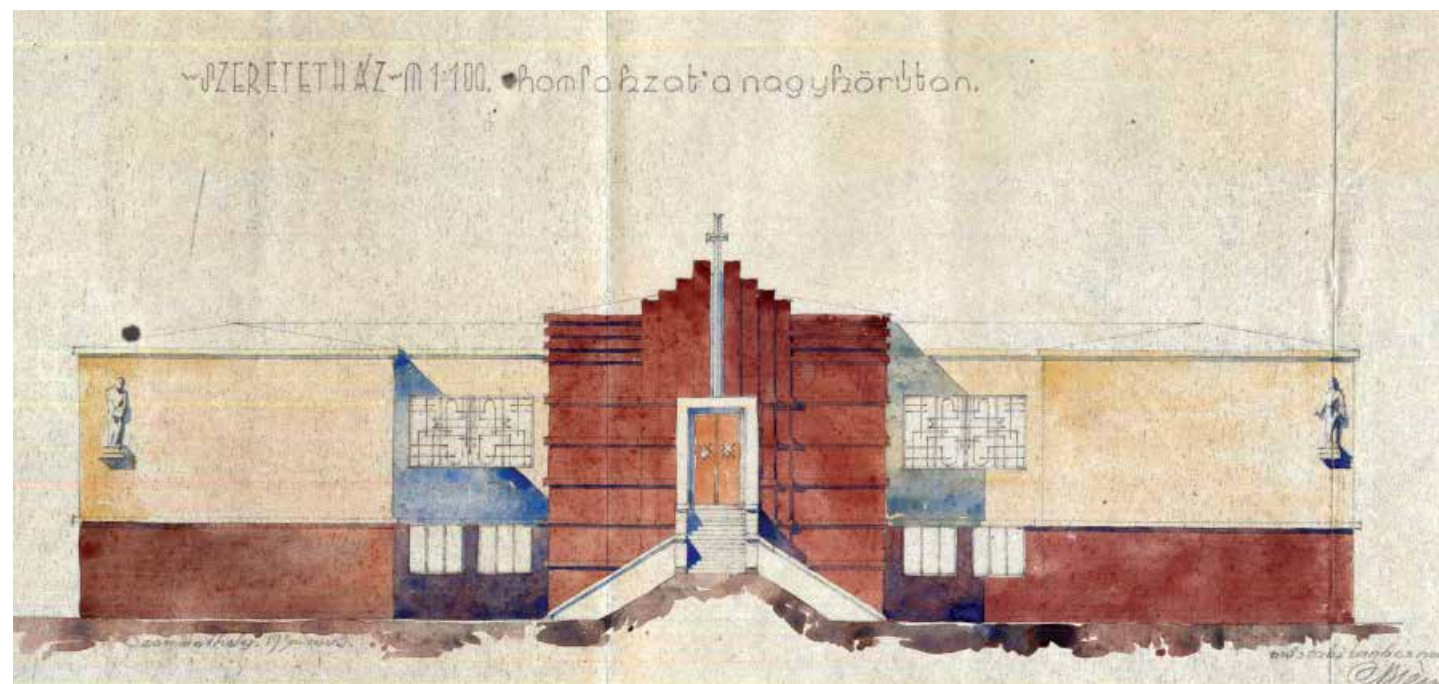
A népművészet motívumai fedezhetők fel pl. a Szivessy Tibor által tervezett (1923.) Welther K. u. 1. sz. lakóháznál, amely egész megjelenésében is sajátos – az ablakok közti féloszlopokon, továbbá a loggia oszlopain megjelenik a növényi ornamentika, a párkány pedig fakazettás kikapcsolású. Hasonlóan használ ugyancsak Szivessy

növényi díszítést a Fő tér 36-nál, amelynek áttervezését a Vas megyei Általános Takarékpénztár részére végezte, átalakítva Rauscher gazdag historizáló homlokzatát (1903). Az első emelet ablakai közti pilaszterek kaptak díszítést, de figyelemre méltók a kovácsoltvas rácsok is.

A konstruktivizmusból ismert síkok, sávozások, egyenesek és derékszögek rendszere mutatkozik meg több lakóépületnél, melyeknél esetenként a zárt erkélyek is megjelennek, amit a tervezők korszakunkban szívesen alkalmaznak. pl. Mártírok tere 10. (Brenner J. 1936.), Paragvári u. 53. Biczey-féle ház (Vass B. 1931.), Batthyány tér 3. (Kovács J. 1935.), Hollán E. u. 23. (Vass B. 1932.), Széll K. u. 5. (Brenner J.), vagy a Malom u. 16. (Gruber I. 1933.) esetében. Mindegyiknél a könyöklő és a szemöldökpárkány kiemelt szerepet kap. Expresszionista vonások figyelhetők meg az ún. cikk-cakkos vonalvezetésű homlokzatokon, ld. Wesselényi u. 8-10. (Gruber I. 1932.), vagy a Paragvári u. 53. lábazatán. Ide kapcsolható a hullámos vonalvezetésű ún. Gellért-ház a Kisfaludy u. 20. alatt (Erdős L. 1932.), vagy az

Welther Károly utca 1.

A Szeretet-ház egykori terve

A ravatalozó párkánya

Mártírok tere 10.

Paragvári utca 53.

Kisfaludy utca 20., az egykori Gellért-ház

Wesselényi utca 8-10.

Wesselényi utca 8-10.

attikák lépcsőzése ld. Somlai A. u. 19. (Brenner J. 1932.). Különösen figyelemre méltó volt az egykori Szeretetház a Felsőőr utcában (Vass B. 1931.), amelynél szinte valamennyi említett motívum megjelent, de sajnos az 1950-es években lebontották.

Szólni kell még az ablakokról és a bejáratok kapukról. Az ablakok a sík homlokzaton jó arányaikkal és hangsúlyos keretezésükkel, – ld. Malom u. 12. és 16., valamint a Paragvári u. 53. – tűnnek ki, s jellegzetességük, hogy sok esetben a szárnyakat két-három, vízszintes osztással szerkesztik. Ebben az időben jön divatba a körablak, amelyet lépcsőházakban és alárendelt helyiségekben alkalmaznak, amint az pl. a Welther K. u. 1. vagy a Malom u. 12. esetében látható. A bejáratok pedig különös hangsúlyt és kiképzést kapnak a homlokzatoknál. Nem egyszerűen csak beépítik a tokokat a nyílásba, hanem bélétesen, ferde síkú, kő vagy műkő lapokkal keretezik, ld. Széll K. u. 5., Fő tér 2. (Heckenast J. 1936.), de előfordul a profilozott keretezés is, pl. a Mártírok tere 10., a Welther K. u. 1. vagy a Batthyány tér 3. sz. lakóházaknál. Több épületnél szobor vagy dom-bormű is kerül a homlokzatra, amint az a Ravatalozó (Rajki I. 1838.), Welther K. u. 1. (Merkly F. 1923.), Batthyány tér 3. (Rajki I. 1930.) esetében látható a megrendelő anyagi lehetőségeitől

függően. A Fő tér 36-nál még sgraffito is készült az ablakok mellett.

A felsorolt különböző példák kellően bizonyítják, hogy az art deco-s gondolkodás jelen volt városunk építészetében, néhány jóképességű építésznek köszönhetően. Bár ezek sokszor csak a részletekben mutatkoznak meg, szükséges és érdemes figyelni rájuk, és védetté nyilvánítani valamennyit, mert értéket képviselnek.

Welther Károly utca 1.

Batthyány tér 3.

Jurisich Miklós utca 21.

Fő tér 2.

Fő tér 36.

A 2018. ÉVI TAGGYŰLÉSRŐL

Nádor István

Idén taggyűlésünk kezdete előtt is fontos dolgok történtek kamaránk székhelyén, április 24-én délután. Régi mulasztást számoltunk fel azzal, hogy a taggyűlés előtt megalakult a VMMK elektrotechnikai szakcsoportja, melynek vezetőjévé a megjelent villasmérnökök Nagypál Tibor kollégánkat választották, helyettese Horváth Gyula Vladimír. Ők már a szervezésben is élen jártak, köszönjük munkájukat! Így kamaránknál is szakcsoportba szerveződtek az egyik legnépesebb mérnöki szakterület művelői, a villasmérnökök. További jó munkát villasmérnök Hölgyek és Urak!

változó helyzete, tendenciák 2018” címmel. Előadásában kitért az elektrotechnikai tagozat működésére, feladataira, fő célkitűzéseire is. 16.30-kor szinte „táblás házzal” kezdődött meg kamaránk éves rendes, immár határozatképes taggyűlése. A jelenléti ívek tanúsága szerint 62 fő mérnöktársunk jelent meg ez alkalommal, és vett részt a munkában, akiket – tavaly kezdett hagyományunkat folytatva – kamaránk egy-egy Almásy László Ede életéről szóló könyvvel ajándékozott meg. (A kiadvány a „Vas vármegye műszaki nagyjai” könyvsorozat második kötete.) A taggyűlés napirendjén a következők szerepeltek:

- Alapszabály-módosítás a kamara alaptevékenységi körének kiterjesztéséről
- Nádor István elnök beszámolója a 2017. évi tevékenységről, a 2018. év munkatervéről
- Déri Lajos alelnök beszámolója a 2017. évi költségvetés teljesüléséről, a 2018. évi költségvetés előterjesztése
- Kapolcsi Imre, az Etikai és Fegyelmi Bizottság elnökének beszámolója
- Horváth Gyula Vladimír, a Felügyelő Bizottság elnökének értékelése a kamara 2017. évi tevékenységéről és gazdálkodásáról

Kun Gábor a műszaki tervezés változásairól adott elő

Eredményes volt a taggyűlés

■ Jelölő Bizottság választása a 2018. őszi tisztújítás előkészítésére
A taggyűlés egyhangú szavazásokkal úgy határozott, hogy változtatás nélkül elfogadja a tevékenységi és gazdálkodási beszámolókat, terveket.
Az őszi tisztújítást előkészítő Jelölő Bizottságba a következő mérnöktársainkat választotta meg a taggyűlés. Tagok: Szabó Eszter (közlekedési szakcsoport); Kovács Imre (vízgazdálkodási szakcsoport); Németh István (épületgépészeti szakcsoport). Póttagok: Lőrincz Csaba (tartószerkezeti szakcsoport); Varga Ádám (geodéziai és geoinformatikai szakcsoport).
Nádor István elnök külön felhívta a taggyűlés résztvevőinek figyelmét a május 18-i és 19-i kamarai rendezvényre, amikor a győri Mobilis Interaktív Kiállítási Központ „települ ki” Szombathelyre. A mérnöki-műszaki pályák választására ösztönző programot a VMMK, az APTIV és az ELTE SEK közösen rendezi.
A taggyűlés után a VMMK svájci szakmai tanulmányútjának résztvevői fontos és aktuális információkat kaptak a Gabbiano Travel utazási irodától. Indulás május 12-én, érkezés 16-án (5 nap/ 4 éj).

DR. NÉMETH ISTVÁN (1944-2018)

Nádor István

Elment a Tiszteletbeli Elnökünk. Örökre elment. A Vas Megyei Mérnöki Kamara egyetlen tagja viselhette a „Tiszteletbeli Elnök” kitüntető címet, és most ő is magával vitte azt az örökkévalóságba.

Dr. Németh István (ahogy szinte mindenki hívta a „NÉMETPISTA”) egy fantasztikusan gazdag mérnöki életpálya után 2018. április 30-án nem ébredt fel.
Nagyon sokan jól ismerték, ezért nagyon sokan kívülről tudják az életpálya fő állomásait: 1944. november 7-én született a Zala megyei Csömödéren. Gimnáziumi éveit már Vas megyében, Körmenden töltötte. 1969-ben szerzett okl. építőmérnöki diplomát a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd 1978-ban a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen okl. tájrendező és környezetvédő szakmérnökként végzett. 1986-ban műszaki egyetemi doktori címet szerzett a soproni egyetemen, majd docens és egyetemi docens címeteket Szombathelyen.
Szakmai pályafutását Szombathelyen, az Entzbruder Szakközépiskolában kezdte, ahol három évig mérnök-tanár volt, majd 10 évig a Mélyépítési Tervező Vállalat Nyugat-dunántúli Közműtervező Osztályán tervezőként dolgozott, külföldi munkákon is. A tervezőként és középvezetőként szerzett ismereteit jól hasznosíthatta következő munkahelyén, a Vas Megyei Víz- és Csatornamű Vállalatnál, ahol 12 évig töltötte be a műszaki igazgatóhelyettes-főmérnök pozíciót. Irányításával

befejeződött a megye teljes vízellátása, jelentősen bővült a színvonalas szennyvízelvezetés és tisztítás mértéke.
A rendszerváltást társasággá történő átalakításánál bábáskodott, melynek sikerét bizonyítja, hogy őt választották meg az új részvénytársaság elnök-vezérigazgatójává. A társaság igazgatóságának elnökeként végzett munkája eredményeként a Büki Gyógyfürdő Zrt. önerőből megsokszorozta vagyonát, s így Magyarország második legnagyobb vidéki gyógyfürdőjévé, nemzetközileg elismert gyógyüdülő központjává fejlődött. Talán a büki fürdő volt szakmai pályafutásának csúcса, talán innen ismerték legtöbben, itt vált országosan ismert és elismert szaktekinetllyé, és talán neki is ez a munka, ez a munkahely állt legközelebb a szívéhez.
Mérnöki munkásságához két szabadalmi értékű megoldás a „Hierarchikus folyamatirányító rendszer” valamint a „Víztermelő berendezés” is fűződik, és szakirodalmi tevékenysége is kiemelkedő volt. Társadalmi pozíciói rendkívül széleskörűek voltak a sporttól a fürdőszövetségig, az oktatástól a gazdasági élet számos területéig. Felsorolásuk reménytelenül hosszú vállalkozás lenne, de nekünk ki kell emelni közülük a mérnöki kamarában végzett munkáját. A Vas Megyei Mérnöki Kamarának alapító tagja volt, majd több évtizeden át vezető tisztségeket viselt. Hat éven keresztül alelnöke, majd 12 éven át elnöke volt kamaránknak. Kiemelkedő szerepe volt a Vas Megyei Mérnöki Kamara működésének elindításában, szabályozott működtetésében, a kamarai élet megteremtésében,

Dr. Németh István (1944-2018)

az építészekkel közös újságunk létrehozásában. 18 év egy szervezet irányításában óriási idő és óriási munka! Ezt a kamaránk életében felbecsülhetetlen értékű munkát 2013-ban Bodányi Ödön Díjjal, 2015-ben pedig a „Tiszteletbeli elnök” cím adományozásával próbáltuk elismerni.
Dr. Németh István elnökünk, mérnöktársunk, barátunk szívéhez a mérnöki kamara is nagyon közel állt, de ez a szív most megállt. Megállt, és nehéz feladatot hagyott ránk. Folytatni kell az általa végzett kamarai munkát változatlan színvonalon, változatlan elkötelezettséggel, változatlan lelkesedéssel, de immár az ő tapasztalatai, tanácsai nélkül. Ígérjük, igyekezni fogunk, és reméljük sikerülni fog, hiszen az égi lelátóról ő majd biztosan drukkol a sikerünkért.
A vasi mérnökök nevében mindent köszönünk Elnök Úr!
Nyugodjék békében!

TÉR ■ a Vas Megyei Építész Kamara és a Vas Megyei Mérnöki Kamara közös lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004 ■ Megjelenés: kéthavonta 300 példányban
Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. ■ Főszerkesztő: Gombás Mónika ■ a szerkesztőbizottság elnöke: Vincze Csaba, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga
a szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Czeiner Gábor, Horváth Gyula Vladimír, Kiss Albert, Lakosi Ilona, Nádor István, dr. Németh István, Takács András ■ Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13. ■ Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Hirdetéselevétel: Vas Megyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312-461, mobil: +36 30 3014 149 info@vmek.hu, Vas Megyei Mérnöki Kamara, 9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40. tel: +36 94 342-120 info@vasimmk.hu ■ Kiadja: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara
■ Felelős kiadó: Ábrahám Ferenc, a Vas Megyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215 ■ Címlapon: Mobilis (fotó: http://mobilis-gyor.hu) ■ Hátsó borítón: Dubai fentről (fotó: https://www.forbesmiddleeast.com)

